

RADY PRO ZAČÁTEČNÍKY ODBORNÉ SOCIÁLNÍ PORADENSTVÍ ŽBB, Z.Ú. NOVÁ PAKA

Život bez bariér, z.ú. Nová Paka pro Vás připravil rady pro začátečníky. Je to soubor informací, kde najdete odkazy na koho se obrátit v případě, že žádáte o důchod, ošetřovné nebo o navýšení příspěvku na péči. V naší brožurce najdete i praktické rady pro laické pečující (co vše zařídit, na koho se obrátit, o jaké příspěvky požádat, co připravit doma).

MÍSTO POSKYTOVÁNÍ SLUŽBY

Úvodní osobní setkání probíhá formou ambulantní, v kanceláři Novopackého kláštera (1. nadzemní podlaží), Opolského 144 nebo formou terénní v případě nepříznivého zdravotního stavu. To znamená přímo v bydlišti klienta, kde jsou zjištěny veškeré informace. Je stanoven individuální plán a zvolen další postup řešení všech nepříznivých situací.

ZÁSADY POSKYTOVÁNÍ SLUŽBY ODBORNÉHO SOCIÁLNÍHO PORADENSTVÍ

Zaměstnanci jednájí tak, aby byla dodržována lidská práva a byla ochráněna lidská důstojnost uživatelů.

Služba je poskytována bez jakékoliv diskriminace a je respektována jedinečnost každého uživatele.

Služba je nastavována individuálně podle potřeb uživatele. Zaměstnanci poskytují služby na profesionální úrovni.

MÍSTO A ČAS POSKYTOVÁNÍ SLUŽBY ODBORNÉHO SOCIÁLNÍHO PORADENSTVÍ

DOBA POSKYTOVÁNÍ SLUŽBY	
Pondělí: (AMBULANTNÍ SLUŽBA)	od 10:00 hod. do 12:00 hod.
Středa: (TERÉNNÍ SLUŽBA)	od 8:00 hod. do 15:00 hod.
Čtvrtek: (AMBULANTNÍ SLUŽBA)	od 8:00 hod. do 15:00 hod.

FINANČNÍ ZÁLEŽITOSTI (KAM SE OBRÁTIT, KDE ŽÁDAT)

ČESKÁ SPRÁVA SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ JIČÍN (ČSSZ)	
DŮCHODY	STAROBNÍ
	INVALIDNÍ
	VDOVSKÝ
	SIROTČÍ
OŠETŘOVNÉ	
PENĚŽITÁ POMOC V MATEŘSTVÍ	
DLOUHODOBÉ OŠETŘOVNÉ	
OTCOVSKÁ	
E-NESCHOPENKA	
VYROVNÁVACÍ PŘÍSPĚVEK V TĚHOTENSTVÍ A MATEŘSTVÍ	

ÚŘAD PRÁCE
PŘÍSPĚVEK NA PÉČI I.–IV. STUPEŇ (DOSPĚLÍ A DĚTI)
PRŮKAZ ZDRAVOTNÍHO POSTIŽENÍ (TP, ZTP, ZTP/P)
PŘÍSPĚVEK NA MOBILITU
PŘÍSPĚVEK NA ZAKOUPENÍ ZVLÁŠTNÍ POMŮCKY
PŘÍSPĚVEK NA BYDLENÍ
PŘÍSPĚVEK NA POŘÍZENÍ AUTA

KDE NÁM MŮŽOU POMOCI (PORADENSTVÍ A POMOC)?

KRAJSKÁ MĚSTA	SOCIÁLNÍ ODBORY
V KAŽDÉM MĚSTĚ	SOCIÁLNÍ ODBORY
OBEC	OBECNÍ ÚŘAD
MPSV	HTTPS://WWW.MPSV.CZ/
ČSSZ	HTTPS://WWW.CSSZ.CZ/
NRZP ČR	HTTPS://NRZP.CZ/

MOŽNOSTI ZASTOUPENÍ NEMOCNÉHO PŘI JEDNÁNÍCH

Jestliže nebude možné využít podpurných opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat (*předběžné prohlášení, nápomoc při rozhodování, zastoupení členem domácnosti*), pak může soud, je-li to v zájmu člověka trpícího duševní poruchou, rozhodnout o omezení jeho *svéprávnosti*. Omezení svéprávnosti podléhá přezkumu zpravidla ve tříletých intervalech, kdy může na základě znaleckých posudků soud omezení svéprávnosti zúžit nebo zrušit.

Rozhodnutí o omezení svéprávnosti nezbavuje člověka práva jednat v běžných záležitostech každodenního života, jako je například nákup potravin v obchodě. Pokud bude jednat opatrovanec samostatně, ačkoliv nemohl jednat bez opatrovníka, lze jeho jednání prohlásit za neplatné. A pokud jednal opatrovanec samostatně, i když nemohl, považuje se jeho jednání za platné pouze tehdy, pokud jej dodatečně schválil opatrovník či sám jednající, pokud nabyl svéprávnosti.

PŘEDBĚŽNÉ PROHLÁŠENÍ (PRÁVNÍ ZAKOTVENÍ A CHARAKTERISTIKA V OBČANSKÉM ZÁKONÍKU)

Od 1. ledna 2014 je předběžné prohlášení upraveno v § 38–44 zákona č. 89/2012 Sb., *občanský zákoník*.

Podpůrná opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat

Předběžné prohlášení

§ 38

V očekávání vlastní nezpůsobilosti právně jednat může člověk projevit vůli, aby byly jeho záležitosti spravovány určitým způsobem, nebo aby je spravovala určitá osoba, nebo aby se určitá osoba stala jeho opatrovníkem.

§ 39

(1) Nemá-li prohlášení formu veřejné listiny, musí být učiněno soukromou listinou opatřenou datem a potvrzenou dvěma svědky; svědek o sobě uvede v potvrzení údaje, podle nichž ho lze zjistit.

(2) Svědky mohou být jen osoby, které na prohlášení a jeho obsahu nemají zájem a nejsou nevidomé, neslyšící, němé nebo neznalé jazyka, v němž je prohlášení učiněno. Svědci musí prohlášení podepsat a být schopni potvrdit schopnost prohlašujícího jednat a obsah jeho prohlášení.

(3) Je-li obsahem prohlášení pořízeného veřejnou listinou určení, kdo se má stát opatrovníkem, ten, kdo veřejnou listinu sepsal, zapíše údaje o tom, kdo prohlášení pořídil, kdo je povolán za opatrovníka a kdo veřejnou listinu sepsal, do neveřejného seznamu vedeného podle jiného zákona.

§ 40

(1) Činí-li prohlášení nevidomý, nebo osoba, která neumí nebo nemůže číst nebo psát, musí jí být prohlášení nahlas přečteno svědkem, který prohlášení nepsal. Nevidomý, nebo osoba, která neumí nebo nemůže číst nebo psát, před svědky potvrdí, že listina obsahuje jeho pravou vůli.

(2) Činí-li prohlášení osoba se smyslovým postižením, která nemůže číst nebo psát, musí jí být obsah listiny tlumočen takovým způsobem dorozumívání, který si zvolila, a to svědkem, který prohlášení nepsal; všichni svědci musí ovládat způsob dorozumívání, kterým je obsah listiny tlumočen. Kdo prohlášení činí, potvrdí před svědky zvoleným způsobem dorozumívání, že listina obsahuje jeho pravou vůli.

§ 41

(1) K výslovnému odvolání prohlášení se vyžaduje projev vůle učiněný ve formě předepsané v § 39 odst. 1.

(2) Zničí-li listinu obsahující prohlášení ten, kdo je učinil, má to účinky odvolání.

§ 42

Týká-li se prohlášení jiné záležitosti než povolání opatrovníka a je-li účinnost prohlášení vázána na podmínku, rozhodne o splnění podmínky soud.

§ 43

Změní-li se okolnosti zjevně tak podstatným způsobem, že člověk, který prohlášení učinil, by je za takových okolností neučinil nebo by je učinil s jiným obsahem, soud prohlášení změni nebo zruší, pokud by jinak člověku, který prohlášení učinil, hrozila závažná újma. Před vydáním rozhodnutí soud vyvine potřebné úsilí, aby zjistil názor člověka, o jehož prohlášení rozhoduje, a to i za použití takového způsobu dorozumívání, který si člověk zvolí.

§ 44

Je-li prohlášení nebo jeho odvolání neplatné, soud k nim přihlédne, není-li příčiny pochybovat o vůli toho, kdo je učinil.

ZASTOUPENÍ NEMOCNÉHO PŘI JEDNÁNÍCH

ZASTOUPENÍ ČLEMEM DOMÁCNOSTI

Zastoupení členem domácnosti představuje způsob ochrany oprávněných zájmů zletilé osoby s duševní poruchou při jednání s fyzickými, právníckými osobami a orgány veřejné moci.

Zastoupení členem domácnosti

§ 49

(1) Brání-li duševní porucha zletilému, který nemá jiného zástupce, samostatně právně jednat, může ho zastupovat jeho potomek, předek, sourozenec, manžel nebo partner, nebo osoba, která se zastoupeným žila před vznikem zastoupení ve společné domácnosti alespoň tři roky.

(2) Zástupce dá zastoupenému na vědomí, že ho bude zastupovat, a srozumitelně mu vysvětlí povahu a následky zastoupení. Odmítne-li to člověk, který má být zastoupen, zastoupení nevznikne; k odmítnutí postačí schopnost projevit přání.

§ 50

Ke vzniku zastoupení se vyžaduje schválení soudu. Před vydáním rozhodnutí soud vyvine potřebné úsilí, aby zjistil názor zastoupeného, a to i za použití takového způsobu dorozumívání, který si zastoupený zvolí.

§ 51

Zástupce dbá o ochranu zájmů zastoupeného a naplňování jeho práv i o to, aby způsob jeho života nebyl v rozporu s jeho schopnostmi a aby, nelze-li tomu rozumně odporovat, odpovídal i zvláštním představám a přáním zastoupeného.

§ 52

(1) Zastoupení se vztahuje na obvyklé záležitosti, jak to odpovídá životním poměrům zastoupeného. Zástupce však není oprávněn udělit souhlas k zásahu do duševní nebo tělesné integrity člověka s trvalými následky.

(2) Zástupce může nakládat s příjmy zastoupeného v rozsahu potřebném pro obstarání obvyklých záležitostí, jak to odpovídá životním poměrům zastoupeného; s peněžními prostředky na účtu zastoupeného však může nakládat jen v rozsahu nepřesahujícím měsíčně výši životního minima jednotlivce podle jiného právního předpisu.

§ 53

Má-li zastoupený více zástupců, postačí, pokud jedná jeden z nich. Jedná-li však vůči další osobě více zástupců společně a odporují-li si, nepřihlíží se k projevu žádného z nich.

§ 54

(1) Zastoupení zaniká, pokud se jej zástupce vzdá nebo pokud zastoupený odmítne, aby ho zástupce dále zastupoval; k odmítnutí postačí schopnost projevit přání. Zastoupení rovněž zaniká, pokud soud jmenuje zastoupenému opatrovníka.

(2) Je-li uzavřena smlouva o nápomoci při rozhodování, zanikne zastoupení účinností smlouvy v rozsahu, v jakém je zastoupený způsobilý právně jednat.

ZASTOUPENÍ NEMOCNÉHO PŘI JEDNÁNÍCH

NÁPOMOC PŘI ROZHODOVÁNÍ

Nápomoc při rozhodování je jedním z podpurných opatření při narušení schopnosti zletilého právně jednat. Jeho účelem je zajistit člověku s duševní poruchou dostatečnou míru možnosti svobodně jednat na základě jeho vůle a v rámci jeho možností, aniž by byly ohroženy jeho zájmy.

OBČANSKÝ ZÁKONÍK : Nápomoc při rozhodování

§ 45

Potřebuje-li člověk nápomoc při rozhodování, protože mu v tom duševní porucha působí obtíže, třebaže nemusí být omezen ve svéprávnosti, může si s podpůrcem ujednat poskytování podpory; podpůrců může být i více.

§ 46

(1) Smlouvou o nápomoci se podpůrce zavazuje podporovanému, že bude s jeho souhlasem přítomen při jeho právních jednáních, že mu zajistí potřebné údaje a sdělení a že mu bude nápomocen radami.

(2) Smlouva nabývá účinnosti dnem, kdy ji schválí soud. Není-li smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje se, aby strany projevily vůli uzavřít smlouvu před soudem. Soud smlouvu neschválí, odporují-li zájmy podpůrce zájmům podporovaného.

§ 47

(1) Podpůrce nesmí ohrozit zájmy podporovaného nevhodným ovlivňováním, ani se na úkor podporovaného bezdůvodně obohatit.

(2) Podpůrce postupuje při plnění svých povinností v souladu s rozhodnutími podporovaného. Pokud podporovaný právně jedná v písemné formě, může podpůrce připojit svůj podpis s uvedením své funkce, popřípadě i s údajem o podpoře, kterou podporovanému poskytl; podpůrce má i právo namítat neplatnost právního jednání podporovaného.

§ 48

Na návrh podporovaného nebo podpůrce soud podpůrce odvolá; soud ho odvolá i v případě, že podpůrce závažně poruší své povinnosti, a to i bez návrhu.

ZASTOUPENÍ NEMOCNÉHO PŘI JEDNÁNÍCH

OPATROVNICTVÍ

Opatrovnictví - ochrana zájmů a naplňování práv opatrovance. Jmenuje soud a vymezí rozsah práv a povinností. Může být rodinný příslušník (osoba blízká). Pokud není rodinný příslušník (osoba blízká), soud ustanoví opatrovníkem – obec, město.

Opatrovnictví je jednou z forem zastoupení člověka, kdy mu je soudem jmenován opatrovník, aby hájil jeho zájmy. Opatrovník může být určen jak pro obecné zastupování, tak i pro jedno konkrétní řízení. O ustanovení opatrovníka rozhoduje pouze soud.

OPATROVNICTVÍ ČLOVĚKA

Soud jmenuje opatrovníka člověku v případě, je-li to potřeba k ochraně jeho zájmů nebo vyžaduje-li to veřejný zájem. Soud jmenuje opatrovníkem osobu, kterou navrhl opatrovanec. Není-li to možné, jmenuje soud opatrovníkem zpravidla *příbuzného* nebo jinou osobu opatrovanci blízkou, která osvědčí o opatrovance dlouhodobý a vážný zájem a schopnost projevovat jej i do budoucna. Opatrovnictví je vykonáváno zadarmo. Pouze pokud má opatrovník povinnost spravovat opatrovanci jmění, lze mu přiznat odměnu, o jejíž výši rozhodne soud.

POVINNOSTI OPATROVNÍKA

Mezi povinnosti opatrovníka, který nebyl ustanoven jen pro jedno řízení, patří zejména:

Život bez bariér, z.ú.

- 1) udržovat s opatrovancem pravidelné spojení, a to vhodným způsobem a v potřebném rozsahu;
- 2) projevovat o opatrovance skutečný zájem, tedy vědět o něm, bavit se s ním;
- 3) dbát o opatrovancův zdravotní stav (pokud je nemocný postarat se o něj);
- 4) dbát o naplňování opatrovancových práv a chránit jeho zájmy;
- 5) vysvětlovat mu povahu a následky rozhodnutí o jeho záležitostech, např. soudní rozsudek mu musí vysvětlit tak, aby ho správně pochopil;
- 6) naplňovat opatrovancova právní prohlášení a dbát jeho názorů (i když je opatrovanec projevil dříve, včetně přesvědčení nebo vyznání), soustavně k nim přihlížet a zařizovat opatrovancovy záležitosti v souladu s nimi;
- 7) dbát, aby způsob opatrovancova života nebyl v rozporu s jeho schopnostmi, aby odpovídal jeho představám a přáním;
- 8) v přiměřeném rozsahu se pojistit pro případ, že při výkonu své funkce způsobí opatrovanci nebo jiné osobě škodu (pouze pokud mu tuto povinnost uloží soud);
- 9) dokládat opatrovnické radě, byla-li zřízena, vyúčtování opatrovancova majetku vždy k 30. červnu.

Opatrovník (dle nového Občanského zákoníku)

§ 943

Soud jmenuje dítěti opatrovníka, hrozí-li střet zájmů dítěte na straně jedné a jiné osoby na straně druhé, nehájí-li zákonný zástupce dostatečně zájmy dítěte, nebo je-li toho v zájmu dítěte zapotřebí z jiného důvodu, anebo stanoví-li tak zákon. Jmenovaný opatrovník má právo podat návrh na zahájení řízení vždy, je-li z hlediska zájmu dítěte zapotřebí, aby soud nebo jiný orgán veřejné moci v záležitosti dítěte rozhodl.

§ 944

Pro opatrovnictví, opatrovníka a opatrovance platí ustanovení o poručenství, poručníkovi a poručenci přiměřeně.

§ 945

V rozhodnutí o jmenování opatrovníkem soud uvede zejména, proč je opatrovník jmenován, zda a jak je omezena doba, po níž má funkci vykonávat, jaká jsou jeho práva a povinnosti, a to i ve vztahu k dalším osobám, zda k některému právnímu jednání potřebuje souhlas soudu, zda a jak podává zprávy soudu, zda má právo na náhradu všech nebo některých nákladů a právo na odměnu.

§ 946

Dříve než opatrovník přistoupí v zastoupení dítěte k právnímu jednání, k jehož provedení byl jmenován, zjistí stanovisko rodiče, popřípadě poručníka, je-li to možné, i stanovisko dítěte, a je-li to vhodné, rovněž stanoviska dalších osob.

§ 947

Opatrovníka, který nebyl jmenován jen k určitému právnímu jednání, zproští soud jeho funkce i tehdy, netrvá-li již potřeba, která vedla k jeho jmenování.

OTÁZKY LAICKY PEČUJÍCÍCH, NEŽ SE ROZHODNOU PEČOVAT

- 1) Jaký je rozsah zdravotního postižení, jaká je prognóza (sdělí ošetřující lékař) a jaké je omezení. Víím vše, co budu potřebovat (pomůcky, služby)?
- 2) Pokud si nevezmu rodinného příslušníka domů, kam ho umístím... do Domova s pečovatelskou službou, Domova pro seniory, Domova se zvláštním režimem, na sociální lůžka LDN?
- 3) Jsem schopen zajistit trvalou péči v plném rozsahu doma sám?
- 4) Je možná návaznost Pečovatelské služby, Osobní asistence, Domácí zdravotní péče, Domácí rehabilitace, Tísňové péče na telefonu?
- 5) Je ochoten rodinný příslušník, o kterého budu pečovat, spolupracovat v domácím prostředí?
- 6) Co budu potřebovat doma k péči o rodinného příslušníka?
- 7) Kde seženu pomůcky pro péči, kdo mi je doveze, na koho se mám obrátit?
- 8) Je rodina ochotna se mnou toto podstoupit a spolupracovat?
- 9) Co zaměstnání? Zvládnou to psychicky i fyzicky nebo ukončím pracovní poměr?
- 10) Co budu dělat, až mi dojdou síly?
- 11) Kde budu hledat oporu a kde budu hledat informace o péči doma?
- 12) Jak jsem na tom finančně, co zvládnou sám, kde a o co budu žádat (PNP, ID)?

13) Mám automobil? Jak budu vozit rodinného příslušníka k lékaři?

14) Budou nutné úpravy bytu, vybavení, stavební úpravy?

15) Jsou nutné pomůcky ihned, kde je seženu, vypůjčím? Co budu konkrétně potřebovat?

DOPORUČENÝ BALÍČEK PRO DOMÁCÍ PÉČI
JEDNORÁZOVÉ PODLOŽKY NA OCHRANU LŮŽKA
JEDNORÁZOVÉ ŽÍNKY NA MYTÍ
PĚNA NA HYGIENICKOU OČISTU
KOSMETIKA PRO PÉČI O POKOŽKU
DOSTATEK INKONTINENTNÍCH POMŮCEK
VLHČENÉ UBROUSKY PRO PÉČI PŘI HYGIENĚ
JEDNORÁZOVÉ RUKAVICE
JEDNORÁZOVÉ OCHRANY ODĚVŮ PŘI PODÁVÁNÍ STRAVY
LÉKOVKA PRO DÁVKOVÁNÍ LÉKŮ
DOSTATEK LOŽNÍHO PRÁDLA
ZAJIŠTĚNÍ VHODNÝCH KOMPENZAČNÍCH POMŮCEK

POTŘEBNÉ STAVEBNÍ ČI JINÉ ÚPRAVY A VYBAVENÍ BYTU

- 1) Odstranění prahů pro bezbariérovost.
- 2) Odstranění nábytku, pokud překáží v průchodu nebo volnému pohybu.
- 3) Odstranění nestabilního nábytku – riziko pádu.

Život bez bariér, z.ú.

- 4) Odstranění koberečků, poškozeného lina, koberce s vysokým vlasem.
- 5) Dostatečné osvětlení, možnost větrání.
- 6) Rozšíření dveří (90 cm).
- 7) Protiskluzové povrchy.
- 8) Bezbariérový přístup na toaletu, do koupelny a dalších místností.
- 9) V koupelně stabilně upevněná židlička na sprchování, přístup se židlí do sprchového koutu.
- 10) Madla, úchyty, zábradlí, vyšší WC (nástavec), nahrazení vany sprchovým koutem.
- 11) Umístění nádobí či potravin do výšky, kam je schopen dosáhnout.
- 12) Dostatečně vysoké lůžko, popřípadě polohovací lůžko, hrazda.
- 13) Kvalitní matrace, antidekubitní matrace s podložkou proti znečištění.
- 14) U lůžka toaletní židle, chodítko.
- 15) Po ruce telefon, telefonní čísla, léky, pití.

Návod na stavební úpravy najdete na našich webových stránkách pod názvem Rukověť mapovače.

Veškeré informace získáte na www.zbb.cz – kompenzační pomůcky nebo při osobní návštěvě.

Autorka: Mgr. Věra Dejmková, vedoucí sociální služby ŽBB, z.ú. Nová Paka
Datum aktualizace: 12.3.2024